

EDITURA PARALELA 45

colecția
COMPACT

Redactare: Daniel Mitran
Tehnoredactare: Iuliana Ene
Corectură: Ramona Rossall
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mirona Pintilie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IONESCU, CECILIA

Memorator de sociologie pentru liceu / Cecilia Ionescu. - Pitești :
Paralela 45, 2019
ISBN 978-973-47-2986-9

316

Copyright © Editura Paralela 45, 2019

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de
proprietate intelectuală.

CECILIA IONESCU

MEMORATOR DE SOCIOLOGIE

pentru liceu

Editura Paralela 45

Cuprins

I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE	7
II. FACTORII ȘI CONDIȚIILE VIEȚII SOCIALE	13
III. MICROGRUPURILE SOCIALE.....	27
IV. COMUNITĂȚI SOCIALE.....	36
V. INSTITUȚIILE ȘI ORGANIZAȚIILE SOCIALE	48
VI. FENOMENE ANOMICE	77
VII. INTERACȚIUNE ȘI COMUNICARE.....	85
VIII. ORDINE ȘI CONTROL SOCIAL.....	91
IX. STRUCTURA ȘI DINAMICA SOCIALĂ	99
X. METODOLOGIA CERCETĂRII SOCIOLOGICE	111

I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE

1. NEVOIA DE SOCIOLOGIE

NEVOIA DE SOCIOLOGIE a apărut din nevoia de a cunoaște lumea fizică prin influența factorilor exteriori asupra individului și din nevoia de a comunica. Sociabilitatea reprezintă o nevoie tot atât de intensă ca nevoile de bază, deoarece omul nu poate trăi izolat.

Orice proces economic are efect și în plan social, întrucât acesta antrenează deopotrivă mentalități, idei, concepții, stări de spirit care generează anumite comportamente de economisire, investiționale, antreprenoriale și creează un climat social determinat de raporturi interumane noi.

Nevoia de sociologie pentru nivelurile decizionale reprezintă o trebuință a organismului social.

Fondatorii sociologiei ca știință (Auguste Comte, Karl Marx, Herbert Spencer, Max Weber, Émile Durkheim) au avut și vocație de reformatori, cultivând o viață socială bazată pe valori umaniste.

Nevoia de sociologie apare la două niveluri:

- **al individului instruit și educat** ce trăiește în societate și are nevoie să înțeleagă mecanismele de organizare socială pentru a acționa conștient și responsabil și să-și formeze deprinderi de conviețuire socială și comportare civilizată;
- **al societății** (nivelul decizional), unde cel ce guvernează, formulează legi, imperative, sentințe morale trebuie să stăpânească și cunoștințe referitoare la realitățile sociale pe care dorește să le influențeze prin acțiunea sa.

II. FACTORII ȘI CONDIȚIILE VIEȚII SOCIALE

1. MEDIUL NATURAL ȘI SPAȚIUL SOCIAL

A. SOCIOGRAFIA sau **GEOGRAFIA SOCIALĂ** este știința care explică faptele și fenomenele sociale prin relația vieții și activității omului cu variațiile de climă, de sol și cu succesiunea anotimpurilor etc.

GEPOLITICA studiază efectele în plan politic ale relațiilor de vecinătate ale țărilor. Frontiera nu este numai o problemă de geografie, de delimitare spațială, ea generează și efecte economice, sociale, politice și culturale.

VECINĂTATEA poate crea *raporturi de colaborare (aculturație)* sau *de conflict*.

TERITORIUL, prin formele sale de relief (munte, deal, șes), oferă și determină chiar felul de viață și organizare internă a comunității. Așa apar fenomenele de *nomadism* sau *transhumanță*.

SOLUL poate influența viața socială prin calitatea sa care generează anumite activități economice.

APELE ȘI MAREA au un rol special în constituirea și dezvoltarea societății. Marea contribuie la formarea unei filosofii a vieții, dar și a unei atitudini în fața morții.

CLIMA afectează viața prin temperatură, care poate genera afecțiuni ale stării de sănătate. În același timp, climatul modifică talia, structura anatomică în general. Anotimpurile modifică activitățile ce se desfășoară în strânsă legătură cu natura.

MEDIUL NATURAL exercită o mare influență asupra vieții sociale, ocupațiilor și manifestărilor oamenilor, asupra organizării sociale, iar omul are

un dublu rol față de natură: pasiv și activ. El este influențat de fenomenele fizice și se adaptează lor, dar ia și atitudine, acționează pentru a le transforma. În acest proces de transformare a naturii, omul se transformă pe sine, devenind o ființă care produce valori materiale și spirituale.

B. SPAȚIUL GEOGRAFIC ȘI SPAȚIUL SOCIAL

Delimitarea spațiului social ține de o ordine socială caracterizată prin: tradiții, obiceiuri, norme, reguli de viață și valori.

SPAȚIUL SOCIAL exprimă totalitatea grupurilor sociale, a pozițiilor lor, precum și a raporturilor dintre ele.

DISTANȚA SOCIALĂ poate crește, ducând la **izolare**, sau descrește, favorizând fenomenul de **integrare**. Integrarea în spațiul social este favorizată de factori precum *socializarea și educația*.